

บทที่ 2

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรนาขสึบอวูโสเหล้าแพทย์ พุทศักรราช 2535 ของ กรมแพทยทหารบก ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. ความหมายของการประเมินหลักสูตร
3. จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร
4. ระยะของการประเมินหลักสูตรและประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร
5. รูปแบบของการประเมินหลักสูตร
6. การประเมินหลักสูตรตามแบบจำลองชิป (CIPP MODEL)
7. หลักสูตรนาขสึบอวูโสเหล้าแพทย์ พุทศักรราช 2535
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

คำว่าหลักสูตร มีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ กัน ดังได้รวบรวมเสนอเป็นแนวคิดต่อไป ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2506) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง ประสบการณ์ทุก ๆ อย่างที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง

1. รายการที่ทางโรงเรียนกำหนดสอนและรวมทั้งวัสดุหลักสูตรอื่น ๆ
2. รายวิชาที่จัดสอนให้กับเด็ก
3. รายวิชาที่ทางโรงเรียนเปิดสอน

4. การวางแผนจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ซึ่งทางโรงเรียนจัดเสนอแนะขึ้น

ไว้

สัจด์ อุทรานันท์ (2528) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่ามีขอบเขตอยู่ภายใน 3 สถานะดังนี้ คือ

1. หลักสูตรในฐานะของศาสตร์แขนงหนึ่งในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
2. หลักสูตรในฐานะของข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ
3. หลักสูตรในฐานะของระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร (Beauchamp, 1981)

กาญจนา ฤณารักษ์ (2527) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง เป็นโครงการหรือแผน หรือข้อกำหนด อันประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัตถุประสงค์ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้เอากตบุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง และรวมถึงลำดับขั้นของประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมด้วย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแปลความคิดไปสู่การปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน สังคม และโลก ได้อย่างมีความสุข

ศุคนธ์ ฐริเวทย์ (2532) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง

1. ความหมายของหลักสูตรในรูปที่เป็นทั้งแนวแคบและแนวกว้าง โดยในแนวแคบ หลักสูตรจะแปลความหมายว่าเป็นเนื้อหาวิชา รายวิชา จุดหมาย แผน กิจกรรม โอกาสที่จะวางแผนไว้สำหรับการเรียนรู้ และสิ่งต่างๆ ที่กำหนดให้เรียนในโรงเรียน ส่วนในแนวกว้าง หลักสูตรมีความหมายว่าเป็นประสบการณ์ และ/หรือ กิจกรรมทั้งหมดที่ทางโรงเรียนจัดให้กับผู้เรียนทั้งในและนอกโรงเรียน ภายใต้การควบคุมดูแลของโรงเรียน

2. ความหมายของหลักสูตรในรูปแบบที่เป็นลักษณะต่างๆ โดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะ หรือ 3 แนวทางด้วยกัน คือ

- 2.1 หลักสูตรในลักษณะที่เป็นรายวิชาหรือเนื้อหาวิชา

2.2 หลักสูตรในลักษณะเป็นมวลประสบการณ์ และ

2.3 หลักสูตรในลักษณะที่เป็นผลงาน

ทาบา (Taba 1962) หลักสูตร คือ แผนการเรียนรู้ที่ประกอบขึ้นด้วยจุดประสงค์ และจุดมุ่งหมายเฉพาะ กฏเลือกและการจัดเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน และประเมินผล

เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander , 1974) หลักสูตร คือ แผนลำดับการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดเป็นโปรแกรมการศึกษาขึ้น

จากการประมวลความหมายของหลักสูตรหลาย ๆ ท่านเข้าด้วยกันตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรเป็นแผนหรือข้อกำหนดทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระ และมวลประสบการณ์ทั้งหลาย ที่จัดให้กับผู้เรียน ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามแผนหรือข้อกำหนดนั้น ๆ

องค์ประกอบของหลักสูตร

ในด้านองค์ประกอบของหลักสูตร ทาบา (Taba, 1962) นักการศึกษาผู้เชี่ยวชาญเรื่องหลักสูตร มีความเห็นว่าหลักสูตรไม่ว่าจะออกแบบ หรือมีรูปร่างอย่างไรก็ตาม ควร มี 4 องค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ คือ

1. ความมุ่งหมาย (Objectives) เป็นการกำหนดความต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนอย่างไร หรือจะให้การศึกษาเพื่ออะไร

2. เนื้อหาวิชา (Contents) เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) หมายถึงการนำหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มไปปฏิบัติให้เกิดผล

4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) เป็นการค้นหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงไร และอะไรเป็นสาเหตุ

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974) มีความเห็นว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ จุดประสงค์เฉพาะของหลักสูตร เนื้อหาวิชา รูปแบบหลักสูตร และวิธีการ

เสริมศรี ไชยศรี (2528) มีความเห็นว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่

1. ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์
2. เนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ต้องการให้เด็กได้รับรวมทั้งวิธีการจัด
3. การประเมินผล

ศุคนธ์ ภูริเวทย์ (2532) มีความเห็นว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย (ความมุ่งหมาย จุดประสงค์ หรือวัตถุประสงค์)
2. เนื้อหาวิชา (เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้)
3. กระบวนการเรียนการสอน (การนำหลักสูตรไปใช้สอน วิธีสอน และการจัดดำเนินการ สื่อการสอน)
4. การวัดผลและประเมินผล

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าองค์ประกอบของหลักสูตรในส่วนที่สำคัญ คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาสาระของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

ซึ่งมีรายละเอียดขององค์ประกอบแต่ละเรื่องดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สจ๊วต อุทรานันท์ (2527) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่คิโนั้นควรจะมี ลักษณะที่สำคัญต่อไปนี้ คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรจะตั้งอยู่บนพื้นฐานทางการศึกษาอย่างถูกต้อง เช่น พื้นฐานทางจิตวิทยา ธรรมชาติของความรู้ และจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริง และสามารถนำไปใช้ได้

2. สนองความต้องการของสังคม

3. สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สามารถสนองความต้องการของผู้เรียน ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย

4. จุดมุ่งหมายที่ดีของหลักสูตร จะต้องมุ่งสร้างเสริมค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

5. จะต้องเน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียน ให้มีความเจริญงอกงามหลายด้าน คิดเป็น มีความสนใจ กระตือรือร้น มีอาชีพตามถนัด

6. จะต้องช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษาให้มากที่สุด

7. จะต้องมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ และจะต้องมีความต่อเนื่องกันทุกข้อ โดยไม่มีข้อขัดแย้ง

8. ควรจะยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า หลักในการกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร ก็คือ จะต้องกำหนดลงไปว่าความมุ่งหมายที่คิโนั้นคืออย่างไร มีผู้วางหลักไว้มากแต่อาจจำแนกจัดเป็นหมวดหมู่เป็นหลักสำคัญ 5 ประการ คือ

1. สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2. สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก

3. สอดคล้องกับหลักการปกครองประเทศ

4. สอดคล้องต่อกันและกันทุกข้อ ไม่มีข้อใดที่ขัดกัน

5. สามารถนำไปปฏิบัติได้

อุทัย ธรรมเดโช (2535) กล่าวถึงวิธีกำหนดจุดมุ่งหมายต้องคำนึงถึง ข้อมูล
ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากปรัชญา
2. ข้อมูลจากนักวิชาการแต่ละสาขาวิชา
3. ข้อมูลจากจิตวิทยาการเรียนรู้
4. ข้อมูลจากการศึกษาสภาพสังคม เศรษฐกิจการเมือง วัฒนธรรม การศึกษา
5. ข้อมูลจากพัฒนาการทางเทคโนโลยี
6. ข้อมูลจากความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กำหนดจุดประสงค์ในระดับหลักสูตรนอก
เหนือ จากที่ ช่าง บัณฑิต ได้กล่าวไว้คือ

1. ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป
2. ต้องมีความสำคัญ หรือคุณค่าต่อผู้เรียน
3. ต้องใช้ภาษาที่ชัดเจน
4. ต้องมีการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา ทักษะ เจตคติ
5. ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริง
6. ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

กล่าวโดยสรุป การกำหนดจุดมุ่งหมายในระดับหลักสูตรควรคำนึงถึงข้อมูล
ดังต่อไปนี้

1. สอดคล้องกับความต้องการของสังคม
2. สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
3. สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป
4. มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ และจะต้องมีความต่อเนื่องกันทุกข้อโดยไม่มี

ข้อขัดแย้ง

5. ต้องมีการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา ทักษะ เจตคติ
6. ควรจะตั้งอยู่บนพื้นฐานทางการศึกษาอย่างถูกต้อง เช่น พื้นฐานทางจิต

วิทยา ธรรมชาติความรู้ และจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริงและสามารถนำไปใช้ได้

2. เนื้อหาสาระของหลักสูตร

สังค์ อุทรานันท์ (2530) กล่าวถึงเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาไว้ดังนี้

1. เกณฑ์ความสำคัญ พิจารณาว่าวิชาไหนควรจะนำมาบรรจุไว้ในหลักสูตร โดยการถามว่า “ มีความจำเป็น ” หรือ “ เป็นพื้นฐาน ” ของการเรียนวิชานั้น ๆ เพียงใด
2. เกณฑ์ความเป็นประโยชน์ ใช้ในการพิจารณาเลือกประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตร
3. เกณฑ์ความสนใจ สิ่งไหนก็ตามที่เป็นความสนใจของผู้เรียนสิ่งนั้นคือเนื้อหาสาระของหลักสูตร
4. เกณฑ์พัฒนาการของมนุษย์

ทาบา (1962) กล่าวถึงการคัดเลือกเนื้อหาวิชาเพื่อบรรจุในหลักสูตร ควรคำนึงถึง

1. ความตรง และ เป็นแก่นสารของเนื้อหา (Validity and Significance of Content) ความตรงของเนื้อหา หมายถึง ความทันสมัย ความถูกต้อง และความเป็นวิทยาศาสตร์ของเนื้อหาวิชา สำหรับแก่นสารของความรู้ หมายถึง เนื้อหาที่เป็นหลัก เป็นความคิดรวบยอด (Concepts) ไม่ใช่เป็นเพียงข้อมูลของเนื้อหาสาระเท่านั้น
2. ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม (Consistency with social realities) ในการสร้างหลักสูตรเพื่อการเรียนการสอนที่มีประโยชน์ก็ต่อเมื่อเนื้อหาสาระในหลักสูตรนั้น นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามสภาพแห่งสังคมนั้น
3. ความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึกซึ้ง (Balance of Breadth and Depth) ความกว้างในที่นี้มีความหมายถึง ความสามารถครอบคลุมเนื้อหาวิชาทั้งหมด (Breadth of coverage) โดยที่จะคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนในการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งด้วย
4. สามารถสนองความมุ่งหมายได้หลายประการ (Provision for wide range of objectives) หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพไม่ควรมุ่งที่จะหีบฮั่นความรู้ที่เป็นเนื้อหาวิชาให้แก่ผู้เรียนเพียงอย่างเดียว แต่ควรมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแสดงออก การมีทัศนคติที่ดี ตลอดจนจนถึงการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วย

5. สอดคล้องกับบุคลิกภาพในการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน (Learning abilities and adaptabilities to experiences of students) ประเด็นนี้เน้นให้ผู้เลือกเนื้อหา คำนึงถึงพื้นฐานเดิมของผู้เรียนหากสิ่งที่น่าสนใจไม่ต่อเนื่องกับความรู้ และประสบการณ์ ที่ผู้เรียนเคยมีมาก่อนแล้ว ผลของการเรียนที่มุ่งหวังก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ เพราะมีช่องว่าง ผู้ เลือกต้องยึดเป็นหลักว่าความรู้และประสบการณ์ในอดีตของผู้เรียน เนื้อหาวิชา และ ประสบการณ์ใหม่ที่จะนำมาถ่ายทอด และผลของการเรียนที่มุ่งหวังนั้น ต้องมีความ สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ถ้าไม่เป็นดังนี้ผลการเรียนที่มุ่งหวังจะไม่เกิดขึ้น

6. สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (Appropriateness to the needs and interests of the students) เกณฑ์ข้อนี้เน้นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียน (Learning Motivation) การเรียนรู้จะมีสัมฤทธิ์ผลสูงก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความต้องการและสนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวถึงหลักเกณฑ์ที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงใน การเลือกเนื้อหาวิชา มีดังนี้

1. มีความสำคัญต่อการเรียนรู้
2. มีความถูกต้องทันสมัย
3. มีความน่าสนใจ
4. เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้
5. สอดคล้องกับจุดประสงค์
6. เป็นสิ่งที่มีประโยชน์แก่ผู้เรียน
7. เป็นสิ่งที่สามารถจัดให้ผู้เรียนได้

อุทัย ธรรมเดโช (2535) กล่าวถึงหลักการเลือกเนื้อหาวิชาที่บรรจุลงในหลักสูตรควรมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. มีความเชื่อถือได้ และเป็นแกนสารแห่งความรู้แต่ละสาขาวิชา หมายถึง ความรู้นั้นมีความทันสมัยถูกต้อง และเป็นความถี่รวมยอดที่เป็นหลักไม่ใช่ข้อมูลปลีกย่อย
2. สอดคล้องกับสภาวะความเป็นจริงในสังคม
3. มีความสมดุลย์เท่าเทียมกันระหว่างความกว้างและความลึก

4. สนองความมุ่งหมายได้หลาย ๆ อย่าง คือ เนื้อหาเดียว แต่สนองวัตถุประสงค์ได้หลายอย่าง

5. เหมาะสมกับบุคลิกภาวะและประสบการณ์ของผู้เรียน

6. สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป การกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญดังต่อไปนี้

1. สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. มีความถูกต้องทันสมัย

3. สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

4. มีประโยชน์แก่ผู้เรียน

5. สามารถจัดให้ผู้เรียนได้

6. เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้

3. การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ อุทัย ธรรมเดโช (2535) กล่าวว่า ภาษาทางบริหาร หมายถึง การบริหารงานวิชาการนั่นเอง เรือง เจริญชัย (2525) กล่าวว่า ภาระหลักของการบริหารงานวิชาการก็คือ การดำเนินงานให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุผลตามที่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดนั้น ผู้บริหารต้องทำหน้าที่บริหารและให้บริการหลักสูตรเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี บุญมี เฌรยอค (ม.ป.ป.) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนำหลักสูตรไปใช้ก็คือการบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมวิชาการภายในโรงเรียนนั่นเอง

กิติมา ปริดิคิลก(2532)ได้แบ่งขอบข่ายงานด้านวิชาการออกเป็น 6 ประการคือ

1. แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ

2. หลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย หลักสูตรโครงการสอน ประมวล

การสอน

3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยงาน การจัดการวางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดการครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือครู
4. สื่อการสอน
5. การปรับปรุงการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การฝึกอบรม
6. การวัดและประเมินผล

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้สรุปการบริหารงานวิชาการไว้ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตร การสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดการครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินสถานศึกษา โดยรวมแบ่งเป็นขอบข่ายงานวิชาการได้ 4 ด้าน คือ

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ งานหลักสูตร แผนปฏิบัติงานวิชาการ โครงการสอนและบันทึกการสอน
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ งานการจัดการวางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดการครูเข้าสอน การจัดทำแบบเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอน และการฝึกงาน
3. การจัดบริการการเรียนการสอน ได้แก่ งานการจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุด การนิเทศการสอน
4. การจัดการวัดและประเมินผล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

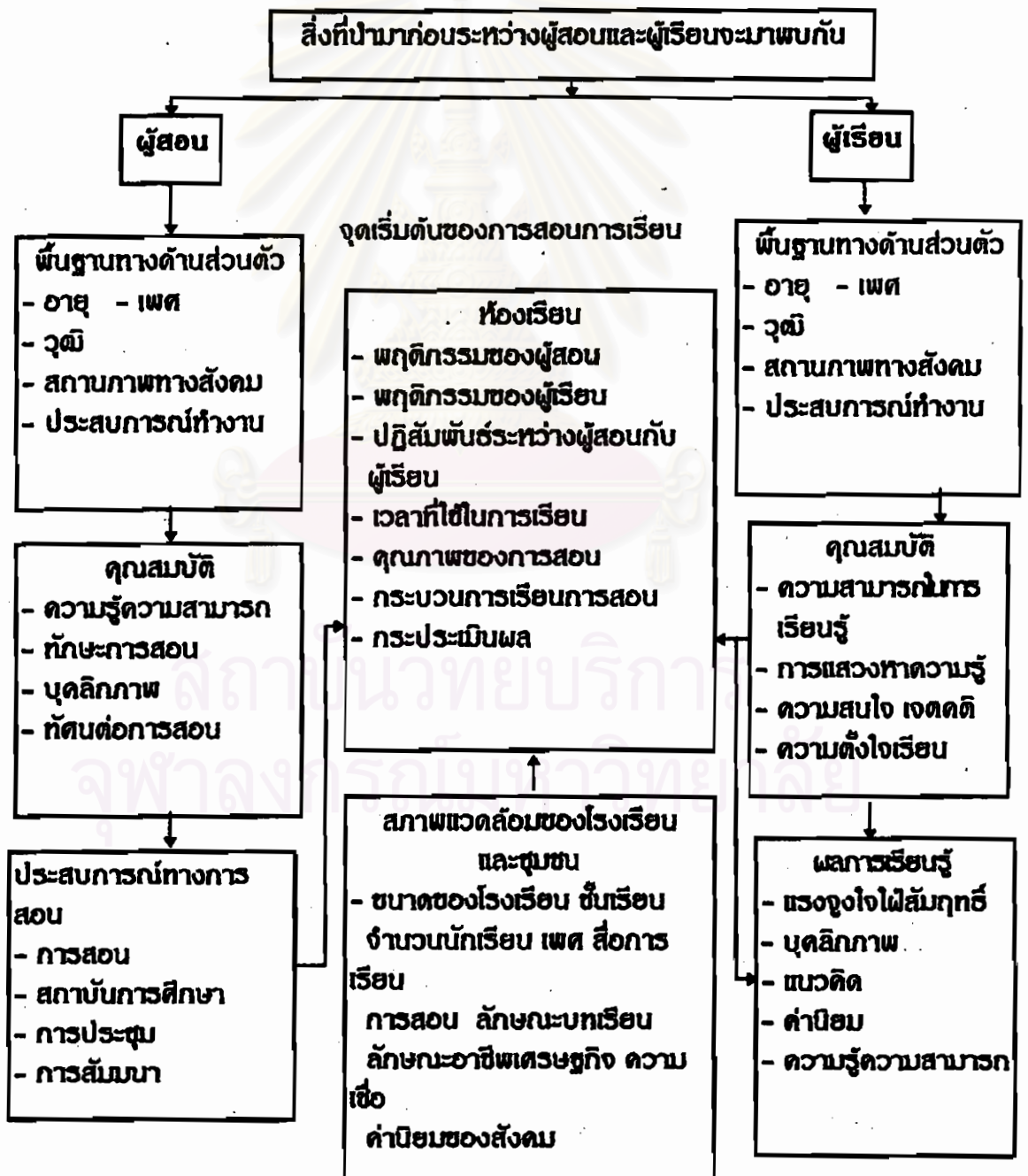
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ได้เสนอแผนปฏิบัติงานวิชาการไว้ดังนี้

การนำหลักสูตรไปใช้ ครูมีบทบาทสำคัญมากในการทำให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องมีความสามารถเตรียมและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งก็มีองค์ประกอบมากมายในการที่จะทำให้ผลการจัดการเรียนการสอนนั้นเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ด้วย

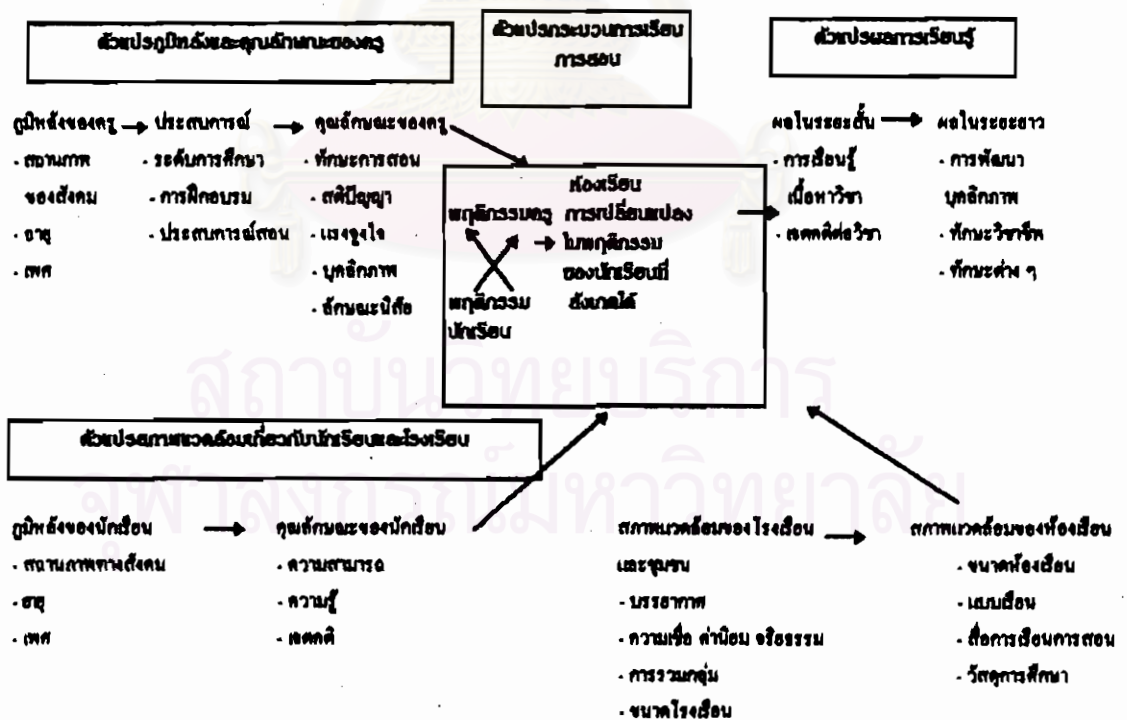
วิช วรวิทย์ (2537) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอนดังนี้

ไพฑูรย์ สีนดารัตน์ (2524) กล่าวว่า ตัวประกอบของประสิทธิภาพการสอน
ในมหาวิทยาลัย มีดังนี้

1. วิธีสอน (รวมทั้งทักษะการสอน)
2. ลักษณะผู้สอน
3. สัมพันธภาพผู้สอน - ผู้เรียน
4. อุปกรณ์และการใช้
5. การวัดผล
6. ทักษะคติของอาจารย์ต่อวิชาและต่อนิสิต
7. ตำราเรียน

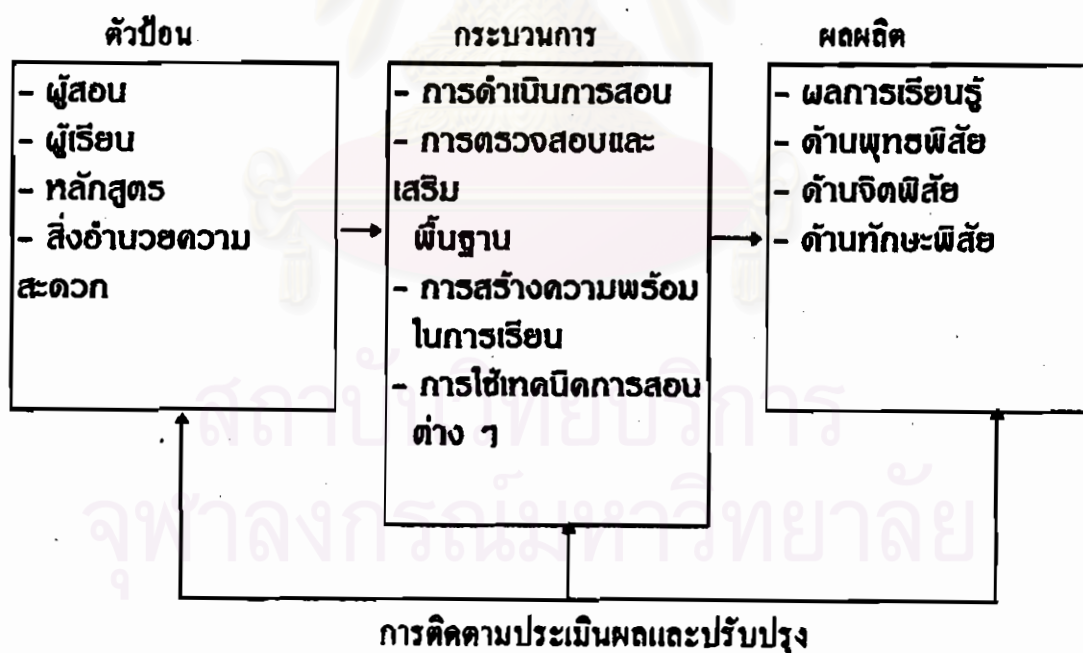
ดันกิน และ บิดเคิล (M.J.Dunkin and B.J.Biddle อ้างถึงใน อุษาวดี จันทร์
สนธิ 2536) ได้เสนอแบบจำลองของตัวแปรสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับการสอนดังนี้

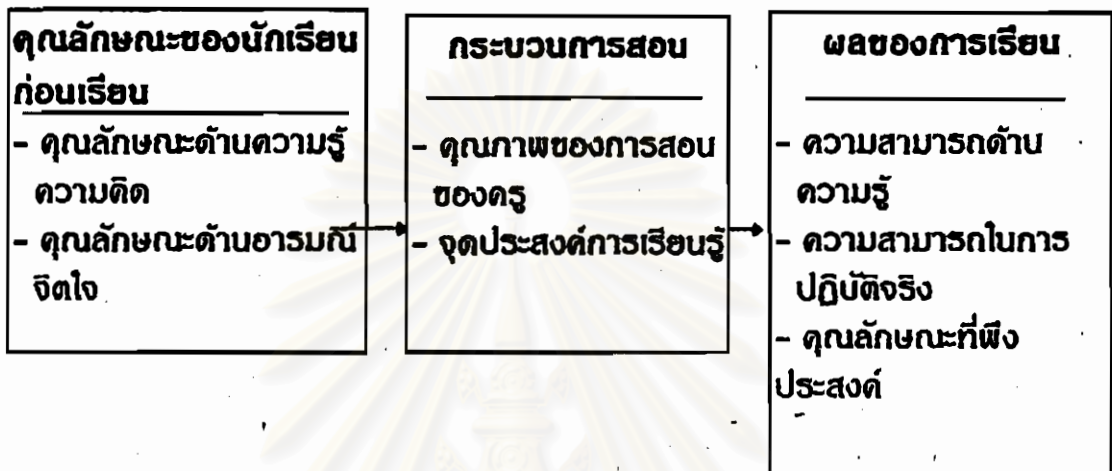
4. การประเมินผล

กัญญา ถิรรัตนศิริกุล (2536) การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชา หากยึดตามแนวคิดของ บลูม และคณะ แล้ว จุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นมี 3 ด้าน 1. ด้านพุทธิพิสัย เครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่ ได้แก่ แบบทดสอบ 2. ด้านเจตพิสัย เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ มาตรฐานค่า แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ 3. ด้านทักษะพิสัย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบวัดภาคปฏิบัติ แบบสังเกต

บุญชม ศรีสะอาด (2537) การพัฒนาการสอนจำต้องจัดการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ

ศุภนันทน์ สกลโกสม (2536) การพัฒนาการเรียนการสอน มุ่งองค์ประกอบ 3 ด้าน
ที่เป็นจุดที่ต้องพัฒนา เพราะเป็นความสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

กัญญา ดินทรณ์ศิริกุล (2536) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการ
เรียนการสอนกับการประเมินผลการเรียนไว้ดังนี้

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

สัจด์ อุทรานันท์ (2528) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง การพิจารณาตัดสินว่ากระบวนการหรือผลลัพธ์นั้นมีคุณภาพเหมาะสมเพียงใด โดยอาศัยข้อมูลจากเครื่องมือการวัดต่าง ๆ ผลที่ได้จากการประเมินจะช่วยในการตัดสินใจ ปรับปรุง พัฒนาเลือกและใช้สรรพสิ่งทั้งหมด (รวมทั้งคน สัตว์ และสิ่งของ) ให้ดีขึ้น

กาญจนา คุนารักษ์ (2527) กล่าวว่า การประเมินผล เป็นการเตรียมข้อสนเทศเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจในระยะต่าง ๆ ของการพัฒนาหลักสูตร ข้อสนเทศดังกล่าวอาจจะเกี่ยวกับโปรแกรมที่สมบูรณ์ทั้งหมด หรือองค์ประกอบเพียงบางส่วน การประเมินผลหมายถึงการเลือกเกณฑ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

วิชัย คิสสระ (2537) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตร คือการพิจารณาคุณค่าหรือค่านิยม (Worth or Value) ของหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวถึงการประเมินผลหลักสูตร เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่ประเมิน เพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน และสรุปว่าจะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาเป็นอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่เพียงใด หรือได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

สัจด์ อุทรานันท์ (2528) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตร จะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร สามารถจะนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้โดยสะดวก

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตร หมายถึงการ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจหาข้อบกพร่องหรือปัญหา เพื่อหาทางปรับปรุง แก้ไข ส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตร ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น หรือ ตัดสินคุณค่าของหลักสูตรนั้น ๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ โดยนำข้อมูลมาใช้ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรในแง่มุมต่าง ๆ และเพื่อการ ปรับปรุง แก้ไขหลักสูตร ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

วิรัช วงษ์ใหญ่ (2537) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร มีจุดประสงค์คือ เพื่อ พิจารณาทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร โดยใช้ผลการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่จะ ประเมิน นำมาพิจารณาร่วมกัน เช่น ตัวเอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน ตัวผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตร และความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องในชุมชน และสังคม

สมบัติ คชสิทธิ์ (2536) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรก็เพื่อ

1. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
2. รักษามาตรฐานของหลักสูตร

นิสาร์ตน์ ศิลปเดช (2536) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรเพื่อ

1. เพื่อพิจารณาตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของหลักสูตรที่ได้รับการออกแบบ หรือพัฒนาขึ้น โดยพิจารณาว่าหลักสูตรสามารถทำให้หลักสูตรและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ บรรลุผลสำเร็จได้หรือไม่

2. เพื่อค้นหาข้อบกพร่องของหลักสูตรทั้งในด้านตัวเอกสารหลักสูตรที่กำหนด หลักสูตร จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของเนื้อหาสาระ ตลอดจนส่วนที่เป็นกระบวนการของ

การนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งครอบคลุมการบริหาร และบริการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัด และประเมินผล ฯลฯ

3. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งหมายถึง ผลลัพธ์ของหลักสูตรที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ว่าเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่ มากน้อย เพียงใด

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร เป็นการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของทุกส่วนในหลักสูตร และพิจารณาตัดสินคุณค่าและคุณภาพของหลักสูตร

ระยะของการประเมินหลักสูตร และประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

นิสาร์ตัน ศิลปเดช (2536) ได้กล่าวถึง ระยะในการประเมินหลักสูตรไว้

2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เมื่อสร้างหลักสูตรเสร็จแล้ว เพื่อจะหาคำตอบว่าหลักสูตรที่สร้างเสร็จแล้วนั้นดีหรือไม่ดี อย่างไร โครงสร้างหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่

ระยะที่ 2 หลังจากทีหลักสูตรได้ผ่านการทดลองและนำไปใช้จริงแล้ว เมื่อหลักสูตรได้รับการปรับปรุงจากการทดลองใช้และนำไปใช้จริงได้สักระยะเวลาหนึ่ง จะต้องมีการติดตามและประเมินผลดูว่า หลักสูตรนั้นเกิดผลอย่างไร มีผลต่อผู้นำไปใช้ คือผู้บริหาร และครูผู้สอน อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นเช่นไร เพื่อจะหาคำตอบว่าควรใช้หลักสูตรนั้นต่อไปหรือไม่ หรือควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรที่ดีจำเป็นต้องตรวจสอบเป็นระยะเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้

ในช่วงระหว่างที่มีการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร อาจมีการดำเนินการตรวจสอบทุกขั้นตอนของการจัดทำ ตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายไปจนถึงการกำหนดการจัดและประเมินผลการเรียน เมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่างเสร็จแล้ว ก่อนจะนำ

หลักสูตรไปใช้เอง จึงควรมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่างและองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรในระยะนี้ต้องอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาหลักสูตรทางด้านเนื้อหาวิชา ทางด้านวิชาชีพครู ทางด้านการวัดผล เป็นต้น

ระยะที่ 2 การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร

ในขณะที่มีการดำเนินการใช้หลักสูตรที่จัดทำขึ้น ควรมีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด จะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรในด้านการบริหารการจัดการหลักสูตร การนิเทศ การกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอน

ระยะที่ 3 การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร

หลังจากที่มีการใช้หลักสูตรมาแล้วระยะหนึ่งหรือครบกระบวนการเรียบร้อยแล้ว ควรจะประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่ง ได้แก่ การประเมินองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของหลักสูตรทั้งหมด คือ เอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับติดตาม การจัดกระบวนการเรียนการสอน ฯลฯ เพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นควรจะดำเนินการใช้ต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หรือควรยกเลิก

วิชช วัฒนใหญ่ (2537) กล่าวถึงแนวการประเมินหลักสูตรสามารถทำได้

3 ระยะด้วยกัน คือ

1. ระยะก่อนโครงการ	การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร
2. ระยะระหว่างโครงการ	การนำหลักสูตรไปใช้
3. ระยะหลังโครงการ	การติดตามประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

จากแนวคิดอาจสรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1	ประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้
ระยะที่ 2	ประเมินหลักสูตรขณะดำเนินการใช้หลักสูตร
ระยะที่ 3	ประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร

ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

สมิทร ฤชานุกร (2523) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินหลักสูตรดังนี้

1. ช่วยให้ความมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายในการสอนกระจ่างขึ้น
2. ช่วยส่งเสริมการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะมีลักษณะเป็นผลสะท้อน (Corrective Feedback) ไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรและการสอน
3. ส่งเสริมการเรียนของนักเรียน เมื่อความมุ่งหมายกระจ่างแล้วนักเรียนก็สามารถรู้ได้อย่างแน่ชัดว่าตนเองประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงไร เป็นการให้แรงใจแก่นักเรียน
4. ช่วยในการแนะแนวของครู ข้อมูลที่ครูรวบรวมได้เกี่ยวกับนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว
5. ช่วยในการสื่อสารระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินหลักสูตรดังนี้

1. ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้น มีจุดดีหรือจุดเลวตรงไหน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงได้ถูกจุด ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. ช่วยส่งเสริมและปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะชี้ให้เห็นถึงข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้น จึงสามารถช่วยในการวางแผนการเรียนการสอน
3. ช่วยในการส่งเสริมการเรียนของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนสามารถทราบระดับการเรียนและการพัฒนาของตน ซึ่งเป็นการสร้างแรงใจแก่ผู้เรียนได้ทางหนึ่ง
4. ช่วยในการปรับปรุงการบริหารในสถานศึกษา และการปฏิบัติงานของบุคลากร
5. ช่วยในการแนะแนวทั้งด้านการเรียนและอาชีพแก่ผู้เรียน
6. ช่วยให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนา

รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีหลายรูปแบบ ซึ่งนักการศึกษาได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตรไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) กล่าวถึงรูปแบบการประเมินหลักสูตรดังนี้

1. รูปแบบการประเมินผลหลักสูตรของ สเตค (Robert E. Stake) กล่าวว่า การประเมินต้องมีจุดประสงค์ของการประเมินที่ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร จะใช้ข้อมูลมาทำอะไร สเตคได้เน้นว่าการเก็บข้อมูลมาใช้ในการอธิบาย (description) และการตัดสินใจ (judgment) นี้ ซึ่งได้แก่ข้อมูลหลัก ๆ 3 ประการคือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น หรือสิ่งที่มาก่อน (antecedents) กระบวนการ (transitions) และผลผลิต (outcomes) และการเก็บข้อมูล ผู้ประเมินจะต้องบันทึกทั้ง 3 ประเภทนี้ และแยกออกเป็น 4 ประการ ได้แก่ ผลที่คาดหวัง (intents) ผลที่เกิดขึ้นจริง (observations) มาตรฐานที่ใช้ (standards) และที่มาของการตัดสินใจ (judgment) กระบวนการประเมินจะต้องพิจารณาข้อมูลเพื่อการอธิบายก่อน คือ พิจารณาความสอดคล้องระหว่างความต้องการกับความเป็นจริง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการหรือกิจกรรมและผลผลิต เมื่อได้ผลออกมาจากอะไรแล้วจึงมาเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจริงแล้วจึงจะพิจารณาตัดสินใจ

2. รูปแบบการประเมินผลของ ซีเอสอี (the CSE Model) มาร์วิน ซี. แอลคิน (Marvin C. Alkin) ได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตร แบ่งเป็น 5 ระยะด้วยกัน แต่ละระยะของการประเมินจะประสานสัมพันธ์กัน และจะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมเกี่ยวกับการตัดสินใจต่อการประเมินหลักสูตร ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

ระยะที่ 1 การสำรวจความจำเป็นต่อสิ่งที่จะประเมิน ได้แก่ การพยายามศึกษาความแตกต่าง สิ่งที่น่าหวังหรือโครงการ เหนือกับสิ่งที่ปฏิบัติอยู่จริง ถ้ามีความแตกต่างกันมากย่อมแสดงว่าความต้องการจำเป็นมีอยู่สูงมาก และถ้าการปฏิบัติอยู่ใกล้เคียงกับโครงการเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่าความต้องการจำเป็นมีน้อย ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้การประเมินตัดสินใจที่จะเลือกสิ่งที่จะประเมินได้ถูกต้อง

ระยะที่ 2 การวางแผนการประเมิน คือการศึกษาทบทวนสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ เป็นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มาเพื่อประกอบการตัดสินใจ และวางแผนรูปแบบและลักษณะของการประเมินที่ชัดเจน

ระยะที่ 3 คือการเปลี่ยนแปลงปรับแก้แผน ที่จะประเมินว่ามีสิ่งใดที่ขาดความสมบูรณ์ ไม่มีความชัดเจน ซึ่งจะต้องทำการวิเคราะห์แผนและศึกษาข้อมูลให้ละเอียด เพื่อให้โปรแกรมการประเมินมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ระยะที่ 4 คือการประเมินความก้าวหน้าของแผนต่าง ๆ มีความสำเร็จแต่ละขั้นไปมากน้อยเพียงใด ตรงตามจุดประสงค์ของโครงการเกณฑ์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด การเก็บข้อมูลระยะนี้จะต้องรอบคอบมีความละเอียดเพื่อความถูกต้องของการวิเคราะห์

ระยะที่ 5 การประเมินผลผลิตคือการยอมรับมาตรฐานของผลผลิตและสิ่งที่ประเมินได้ ตอบจุดประสงค์การประเมินในระยะที่ 1 หรือไม่ ข้อค้นพบเหล่านี้จะมาเป็นส่วนช่วยส่งเสริมการตัดสินใจหรือเสนอแนะว่าโปรแกรมของหลักสูตรมีจุดอ่อน จุดเด่นอย่างไร ควรจะแก้ไขสิ่งใด และเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดหรือจะปรับขยายสิ่งใด

3. รูปแบบการประเมิน (the CIPP model of Evaluation)

การประเมินในความคิดของ สตีฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า CIPP คือ Context, Input, Process, Product พิจารณาเห็นว่าจุดประสงค์ของการประเมินทางการศึกษาก็คือการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ถ้าได้อาศัยการวิเคราะห์ระบบมาช่วยจะทำให้การประเมินมีความชัดเจนขึ้น รูปแบบการประเมินซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วนด้วยกัน คือ

1. การประเมินภาวะแวดล้อมทั่ว ๆ ไป ซึ่งหมายถึงสถานะแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม การเมืองทั่ว ๆ ไป ที่จะเป็นตัวการสำคัญในการโน้มน้าการศึกษาเพราะสภาพแวดล้อมเป็นตัวกำกับ และมีอิทธิพลต่อกิจกรรมที่เกิดขึ้นเสมอ การประเมินภาวะแวดล้อมนี้จะทำให้ทราบทิศทางและช่วยในการกำหนดจุดมุ่งหมาย

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น คือการศึกษาองค์ประกอบที่จะนำเข้าสู่ระบบหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น นักเรียน ได้แก่ สถิติปัญญา ร่างกาย ความรู้ ทักษะ และสภาพแวดล้อมทางครอบครัวด้านอื่น ๆ ก่อนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน นอกจากนี้

ตัวผู้เรียนแล้วยังมีต่อครู งบประมาณจึงสามารถแยกรายละเอียดได้อีกมากมาย ผู้ประเมินจะต้องกำหนดว่าจะประเมินเรื่องใดควรมีกรอบการประเมินที่ชัดเจน

3. การประเมินกระบวนการ ส่วนนี้หมายถึง การประเมินการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่

4. การประเมินผลผลิต คือการประเมินผลผลิตและผลกระทบของโปรแกรมว่า ได้ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เป็นการกระทำเพื่อการตัดสินใจเพื่อเริ่มวงจรของการประเมินใหม่ การประเมินส่วนนี้หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนมาแล้ว ผู้ประเมินต้องการประเมินว่าผลผลิตของผู้เรียนทั้งทางสติปัญญา ร่างกาย และเจตคติ ได้เปลี่ยนแปลงไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหรือไม่ประการใด โดยเปรียบเทียบกับผลก่อนที่จะได้รับการจัดกระทำหรือกระบวนการนั่นเอง

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า รูปแบบของการประเมินหลักสูตรในปัจจุบันสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. รูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จใหม่ ๆ เป็นการประเมินผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งในกลุ่มนี้จะเสนอรูปแบบที่เด่น ๆ คือ รูปแบบการประเมินหลักสูตรด้วยเทคนิค การวิเคราะห์แบบปุยแซงก์ (Puissance Analysis Technique)

2. รูปแบบของการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังการใช้หลักสูตร ซึ่งในกลุ่มนี้สามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

2.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่จะประเมินว่าหลักสูตรมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายเป็นหลัก

กล่าวคือ พิจารณาว่าผลที่ได้รับเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Ralp W. Tyler) และรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ แฮมมอนด์ (Robert L.Hammond)

2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมาย (Goal Free Evaluation) เป็นรูปแบบการประเมินที่ไม่นำความคิดของผู้ประเมินเป็นตัวกำหนดความคิดในโครงการประเมิน ผู้ประเมินจะประเมินเหตุการณ์ที่เกิดตามสภาพความเป็นจริง มีความ

เป็นอิสระในการประเมิน และจะต้องไม่มีความลำเอียง เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ สคริวเฟ เวน (Michael Scriven)

2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ชี้คเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์เป็นหลัก เช่น รูปแบบการประเมินตลอดหลักสูตรของ สเตค (Robert B.Stake)

2.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision - Making Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการทำงานอย่างมีระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ โพรวัส (Malcolm Provus) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตีฟเฟิลบีม (Daniel L.Stufflebeam) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของคอริสโกว์ (Doris T.Gow)

กล่าวได้ว่า รูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบมีความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ผู้ประเมินต้องพิจารณาว่า จะประเมินอะไร เพื่ออะไร และใครเป็นผู้ใช้ผลประเมิน จะช่วยในการเลือกรูปแบบการประเมินได้ถูกต้อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินหลักสูตรตามแบบจำลองซีป (CIPP model)

การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบของฟายเคลดตา แคนป้า (The Phi Delta Kappa Committee Model) ซึ่งพัฒนามาจากแนวความคิดในการประเมินโครงการของ สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) การประเมินหลักสูตรในรูปแบบนี้นิยมเรียกชื่อย่อว่า CIPP MODEL จะมุ่งการประเมินสภาพการณ์ต่าง ๆ ของหลักสูตร ๔ ส่วนด้วยกัน คือ

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินข้อมูลที่เป็น พื้นฐานของระบบ โดยมีเป้าหมายที่เสนอเหตุผลเพื่อการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมายวิี การประเมิน 2 วิธี คือ

1.1 'Contingency Mode หมายถึง การประเมินสถานะแวดล้อมเพื่อหา โอกาสและภาวะแรงผลักดันจากภายนอกระบบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ปรับปรุงโครงการ หรือหลักสูตรให้ดีขึ้น โดยการสำรวจปัญหาของสังคมอย่างกว้าง ๆ เช่น การประเมินค่านิยม ของชุมชนแนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจ สถิติของประชากร และอื่น ๆ ข้อมูลเหล่านี้ทำให้ สามารถคาดการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนโครงการ

1.2 Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้น จริง (Actual Result) กับสิ่งที่ตั้งใจจะให้เกิดขึ้น การประเมินลักษณะนี้ทำให้ทราบว่าสิ่งใด บ้างที่ตั้งใจจะให้เกิดขึ้นแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหา ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจว่า การนำปัจจัยเบื้องต้นที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์จนบรรลุ เป้าหมายนั้น การปรับปรุงปัจจัยเบื้องต้นอะไรบ้าง ซึ่งกระทำได้โดยการประเมินสิ่งที่เกี่ยวข้อง กับการจัดระบบการศึกษา คือ

2.1 สภาพของสถานศึกษา อาทิเช่น ผู้สอน ผู้เรียน

2.2 วิธีการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2.3 สิ่งประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น ตำรา

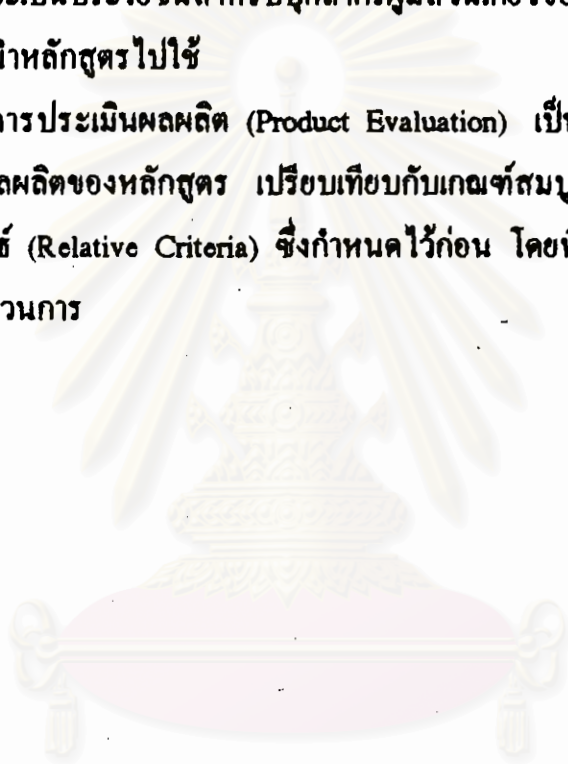
โสตทัศนูปกรณ์ สถานที่เรียน เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจ สอบหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบ

ว่าหลักสูตรนั้นสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้หรือไม่ และบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งจะ
เป็นข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

กรอบการประเมินกระบวนการผลิตนี้ ได้แก่ การประเมินกระบวนการเรียน
การสอน การบริหารหลักสูตร และการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งผลการ
ประเมินเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะ
ระยะแรกของการนำหลักสูตรไปใช้

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลสำเร็จของ
โครงการ หรือผลผลิตของหลักสูตร เปรียบเทียบกับเกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute Criteria)
หรือเกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criteria) ซึ่งกำหนดไว้ก่อน โดยพิจารณาพร้อมกับผลที่ได้จาก
การประเมินกระบวนการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวถึง แบบจำลองซิปปว่าเป็นการประเมินข้อมูล 4 ประเภทคือ

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินผลบริบทหรือสถานะแวดล้อม เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ต่าง ๆ ของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่าควรกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างไรจึงจะสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ในกรณีที่การประเมินหลักสูตรไม่ใช่อยู่ในขั้นการวางแผน แต่ใช้มาระยะหนึ่งแล้วต้องการประเมินการประเมินในส่วนนี้ก็คือการประเมินหลักสูตรในเรื่องจุดมุ่งหมาย หรือจุดประสงค์ต่าง ๆ ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาสาระที่มีอยู่ในหลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่าสอดคล้องกับสถานะแวดล้อมหรือบริบท ปัญหา และความต้องการต่าง ๆ หรือไม่อย่างไร

2. การประเมินปัจจัยตัวป้อน (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร นักเรียน อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ งบประมาณ ฯลฯ เพื่อตรวจสอบว่าปัจจัยตัวป้อนเหล่านั้นเป็นอย่างไร มีผลหรือมีส่วนช่วยในการใช้หลักสูตรในเชิงปฏิบัติบรรลุผลหรือไม่อย่างไร

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินหลักสูตรในขั้นปฏิบัติการหรือประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่ากิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ของการใช้หลักสูตรในสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อบกพร่องหรือไม่ เช่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอน การบริหารเบื้องต้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้น เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร โดยตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด ซึ่งอาจพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ภาวะการปฏิบัติงาน หรือการศึกษาต่อ ฯลฯ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แบบจำลองซิปป (CIPP Model) เป็นแบบประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ที่ช่วยให้ผู้ประเมินทราบข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของหลักสูตรที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี และช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารในการที่จะทำการเปลี่ยนแปลงหรือดำเนินการต่อไปอย่างไร ทั้งยังเป็นรูปแบบการประเมินที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงทำให้เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

หลักสูตรนายสิบอาวุโสเหล่าแพทย์ พุทธศักราช 2535

ความมุ่งหมายของหลักสูตร

1. มีความรู้ความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง
 - 1.1 ผู้บังคับหมวดเสนารักษ์หรือเทียบเท่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.2 ฝ่ายกิจการพิเศษสายแพทย์ระดับกองพันได้
2. มีความรู้ความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของกองทัพบก 4 ประการ ได้แก่ การป้องกันประเทศ การต่อสู้เพื่อเอกราชระคอมมิวนิสต์ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และการพัฒนาประเทศ
3. เป็นผู้นำที่ดี มีคุณธรรม มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ทรหดทนต่อการตรากตรำทำงานในหน้าที่ตามภารกิจ

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรนายสิบอาวุโสเหล่าแพทย์ พุทธศักราช 2535

ระยะเวลาการศึกษา

หลักสูตรนี้ใช้เวลาการศึกษา 12 สัปดาห์ 480 ชั่วโมง

1. การปฐมนิเทศ 40 ชั่วโมง
2. วิชาหลัก 290 ชั่วโมง
3. วิชาการอง 115 ชั่วโมง
4. เวลาเบ็ดเตล็ด 35 ชั่วโมง

การวัดและประเมินผลการศึกษา

การวัดและประเมินผลการศึกษา ให้ดำเนินการตามระเบียบกองทัพบกกว่าด้วยการตรวจสอบการศึกษาในโรงเรียนทหารบก พ.ศ.2499 และระเบียบของโรงเรียนเสนารักษ์ กรมแพทย์ทหารบก ว่าด้วยการวัดและประเมินผลการศึกษา พ.ศ.2531

1. เวลาในการศึกษาและการตรวจสอบ

นักเรียนจะต้องมีเวลาศึกษาตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 และมีเวลาสอบไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 ของเวลาสอบตลอดหลักสูตร

2. การลำดับชั้นผลการสอบ ถึงเกณฑ์ดังนี้

ร้อยละ 95 ขึ้นไป ดีเลิศ

ร้อยละ 88 - 94 ดีมาก

ร้อยละ 78 - 87 ดี

ร้อยละ 70 - 77 พอใช้

ต่ำกว่าร้อยละ 70 ไม่พอใช้

3. ผู้ไม่พิจารณาการสนามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรถือว่าสอบตก

4. นักเรียนผู้ใดถูกตัดคะแนนความประพฤติเหลือต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มในหลักสูตรใด นับว่าหมดสิทธิ์เข้าสอบและออกจากความเป็นนักเรียนทันที

5. การปฐมนิเทศ เป็นการทดสอบเพื่อคัดเลือกให้เข้ารับการศึกษ โดยถือเกณฑ์ร้อยละ 50 เป็นรายวิชา

รายวิชาต่าง ๆ

1. การปฐมนิเทศ 40 ชั่วโมง

1.1 เสนารักษ์สนาม	10 ชั่วโมง
1.2 หลักการพยาบาล	4 ชั่วโมง
1.3 การพยาบาลทางศัลยกรรมและอายุรกรรม	8 ชั่วโมง
1.4 ปัจจุบันพยาบาล	4 ชั่วโมง
1.5 อุตวิธี	4 ชั่วโมง
1.6 ฝ่ายอำนวยการ	10 ชั่วโมง

2. วิชาหลัก 290 ชั่วโมง	
2.1 เสนารักษ์สนาม	54 ชั่วโมง
2.2 หลัดการพยาบาล	18 ชั่วโมง
2.3 การพยาบาลทางศัลยกรรมและอายุรกรรม	28 ชั่วโมง
2.4 ปัจจุบันพยาบาล	20 ชั่วโมง
2.5 จิตประสาทจากการรบ	8 ชั่วโมง
2.6 เวชกรรมป้องกัน	8 ชั่วโมง
2.7 ส่งกำลังบำรุงสายแพทย์	10 ชั่วโมง
2.8 ยุทธวิธี	20 ชั่วโมง
2.9 ฝ่ายอำนวยการ	24 ชั่วโมง
2.10 ฝึกแก้ปัญหาบนแผนที่	24 ชั่วโมง
2.11 ฝึกราชการสนาม	56 ชั่วโมง
2.12 การพัฒนาระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ	20 ชั่วโมง
3. วิชารอง 115 ชั่วโมง	
3.1 การอ่านแผนที่ทางทหาร	12 ชั่วโมง
3.2 ทหารราบ	12 ชั่วโมง
3.3 ทหารม้า	10 ชั่วโมง
3.4 ทหารปืนใหญ่	8 ชั่วโมง
3.5 ผู้นำ	8 ชั่วโมง
3.6 ระเบียบงานสารบรรณ	12 ชั่วโมง
3.7 ภาษาอังกฤษ	20 ชั่วโมง
3.8 ศาสนาและศีลธรรม	9 ชั่วโมง
3.9 อาวุธศึกษา	4 ชั่วโมง
3.10 ครูทหาร	8 ชั่วโมง
3.11 การรักษาความปลอดภัย	12 ชั่วโมง

4. เวลาเบ็ดเตล็ด	
4.1 กรรมวิธี	16 ชั่วโมง
4.2 เวลาผู้บังคับบัญชา	3 ชั่วโมง
4.3 วันหยุดราชการ	16 ชั่วโมง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร โดยใช้แบบจำลองซิป (CIPP Model) ที่มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

เฟื่องฟ้า นรพัฒน์ (2539) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (ต่อเนื่อง 2 ปี เทียบเท่าปริญญาตรี) พุทธศักราช 2535 ของ กระทรวงสาธารณสุข ใช้แบบจำลองซิป (CIPP Model) โดยศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม จำนวน 791 คน คือ ผู้บริหาร 27 คน อาจารย์ 239 คน นักศึกษา 213 คน ผู้สำเร็จการศึกษา 156 คน ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น 156 คน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในส่วนที่ระบุถึงสภาพแวดล้อมภายนอกมีความสอดคล้องกัน มีความชัดเจนของภาษาที่ใช้สามารถปฏิบัติได้จริง มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพอยู่ในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตรด้านจำนวนหน่วยกิตรวม หน่วยกิตหมวดวิชา หน่วยกิตรายวิชา ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และความต้องการของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับน้อย และมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก ส่วนเกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยเบื้องต้นด้านอาจารย์และนักศึกษา พบว่าการประเมินด้านอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ปริมาณอาจารย์มีความเพียงพอกับรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ด้านนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความเพียงพออยู่ในระดับน้อย แต่มีคุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการพบว่า

กระบวนการบริหารมีความเหมาะสมในระดับมาก การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ด้านผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก

สุมาลี ทองรุ่งโรจน์ (2539) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบผลิตภัณฑ์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง พุทธศักราช 2532 ใช้แบบจำลองซิป (CIPP Model) โดยศึกษาจากประชากร 4 กลุ่ม จำนวน 170 คน คือ อาจารย์ 10 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 70 คน ผู้สำเร็จการศึกษา 70 คน ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น 20 คน ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนบริบทประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรส่วนใหญ่ประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ในเรื่องจำนวนหน่วยกิตและเวลาดำหนดในหลักสูตร รวมทั้งความทันสมัยในเนื้อหาวิชา ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ในเรื่องวัตถุประสงค์การเรียนการสอน แหล่งค้นคว้า และสถานที่ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำ ด้านกระบวนการในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่อาจารย์ประเมินว่าอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรพบว่ามีความเหมาะสมทั่วไป และคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก

อัญชลี บรรจงศิริ (2539) ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิชาเอกพลศึกษา พุทธศักราช 2539 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2534) กรมพลศึกษา ใช้แบบจำลองซิป (CIPP Model) ศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,049 คน คือ ผู้บริหาร 42 คน อาจารย์ 305 คน นักศึกษา 200 คน ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นหรืออาจารย์ที่ปรึกษา 200 คน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินบริบท จุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกข้อมีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ สามารถปฏิบัติได้จริง มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพอยู่ในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตรด้านจำนวนหน่วยกิตรวม หน่วยกิตหมวดวิชา หน่วยกิตกลุ่มวิชา หน่วยกิตรายวิชา ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดี เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

และของผู้เรียน และมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก มีความซ้ำซ้อนของ เนื้อหาวิชาอยู่ในระดับน้อย ส่วนเกณฑ์การวัดและประเมินผลส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก ปัจจัยเบื้องต้นด้านอาจารย์และนักศึกษาพบว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความเพียงพออยู่ในระดับน้อย แต่มีคุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการบริหาร ส่วนใหญ่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก ยกเว้นนักศึกษามีโอกาสประเมินผลการสอนของอาจารย์มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับน้อย ด้านผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพ ตรงตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับมาก

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการประเมินโดยใช้แบบ จำลองชิป (CIPP Model) เป็นรูปแบบที่นิยมใช้ในการประเมินหลักสูตร เพราะสามารถให้ ข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรทั้งระบบ เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบจำลองชิป (CIPP Model) ในการประเมินหลักสูตรนายสิบอาวุโสเหล่า แพทย์ พุทธศักราช 2535 กรมแพทย์ทหารบก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย